Федотова, И. А. Ширшов и другие. Но возможности паронимной игры являются неисчерпаемыми, поэтому остается нерешенной в частности проблема перевода такой игры. Целью статьи является описание некоторых оптимальных средств перевода игры слов с паронимами. В основе создания игры слов лежат столкновения, сочетание, взаимодействие в одном или большем количестве слов, словосочетаний или предложений, подобно одинаково звучащие (или графически оформлены), двух смысловых планов. в качестве наиболее общего названия того языкового явления, которое строится на использовании в языке схожести звучания и частичного совпадения морфемного состава слов, используются понятия «парономазия» и «паронимическая аттракция». Ложная взаимозаменяемость паронимов образует широкую сферу речевых ошибок, связанных с таким явлением как «малапропизм» (искажения слов и оборотов литературно-книжного языка) - разновидность употребления паронимов, что имеет определенную стилистическую, а иногда и комическую специфику. Как стилистическое средство малапропизмы широко используются и в литературной сфере, в том числе и с юмористической установкой. При переводе игры слов должны быть применены переводческие трансформации. Сложность перевода в первую очередь зависит от специфического сочетания формы и значения в той или иной форме.

Ключевые слова**: пароним, малапропизм, игра слов, каламбур, парономазия.Panchenko O. Paronyms as a Word Game Basis and Their Means of Translation.**

The article in general studies raises the problem of language games based on paronyms. This issue is relevant because paronym is a powerful tool for creating different types of such games. Word game is one of the areas in which the word can reveal its essence as much as possible. Paronyms are studied by such linguists as V. V. Krasnyh, L. Fedotova, I. A. Shirshov and others. But the chances of paronym game is inexhaustible so the problem of translation of this particular game is unsolved. The article is a summary of some of the best means of translating words paronyms game. The basis of the game are the words of a collision, communication, interaction in one or more words, phrases or sentences that sound similar or the same (or graphically designed), meaning the two plans. As the most common names of the linguistic phenomenon, which is based on the use of sound and language similarities which overlap morphemic structure of words they use the term "paronomasia" and "paronymic attraction". False interchange of paronyms forms a broad scope of speech errors related to the phenomenon of "malapropizm" (distortion of words and phrases of speech literary portrait Paronyms use has a stylistic and sometimes comic specifics. As a stylistic means malapropizms are widely used in the literary sphere, including the humorous bit. When translating word play one should apply translation transformation. Difficulty in translation primarily depends on the specific combination of form and meaning in one form or another.

***Key words:** paronym, malapropizm, pun, pun, paronomasia.*

Любов Першина
(Одеса)

УДК: 370.711+378.013+372.65+378.169.14+420

МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ В ПОЛІКУЛЬТУРНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ

Стаття присвячена розгляду такої важливої проблеми освіти як підготовка нової генерації науково-педагогічних кадрів до міжкультурної комунікації, тобто формування професійної майстерності в майбутніх викладачів вищих закладів освіти. В дослідженні представлено аналіз літературних джерел з проблеми реформування вищої освіти, підготовки майбутніх працівників вищих навчальних закладів. В статті обґрунтовано важливість професійної іншомовної підготовки майбутніх фахівців в процесі міжкультурної інтеграції задля будування толерантних відносин в полікультурному освітньому просторі. Розкрито сутність понять «міжкультурна комунікація», «полікультурна освіта», «комунікативна компетенція», «спілкування».

***Ключові слова:** полікультурна компетенція, міжкультурна комунікація, комунікативна компетенція, іншомовне спілкування.*

Постановка проблеми. Процеси політичної та економічної інтеграції відбуваються у тісній єдності з формуванням єдиного світового освітнього простору. У цілому позитивні інтеграційні процеси вносять додаткові труднощі у процес соціалізації окремої особистості. Людина постає перед проблемою необхідності навчитися жити в умовах поліфонії культур, за

якої обов'язково варто мати свою власну точку зору, а сформувати її можна лише в разі розуміння множинності думок [2, с. 92 – 95].

У зв'язку з входженням України до Європейського освітнього простору та європейською орієнтацією загалом, наголос все більше робиться на якості освіти, універсальності підготовки випускника та його адаптованості до ринку праці, формуванні особистості з новим мисленням [4, с.153]. Метою освіти стають не просто знання і вміння, але й певні якості особистості, формування ключових компетенцій, які повинні підготовити молодь до міжкультурної комунікації. Серед базових компетенцій, необхідних сьогодні будь-яким спеціалістам, Рада Європи особливо виділяє компетенції, що мають відношення до життя в полікультурному суспільстві, які покликані сприяти як розумінню відмінностей, так і готовності жити з людьми інших культур, мов та релігій [8].

Аналіз останніх досліджень і публікацій свідчить про наполегливі пошуки вченими умов формування полікультурних взаємовідносин задля забезпечення міжкультурної комунікації. Проблеми полікультурності й полікультурної освіти висвітлені в дослідженнях М. Бахтіна, В. Болгаріної, Я. Галоян, М. Данилевського, П. Каптерєва, О. Карпової, Я. Коменського, І. Лощенової, О. Пономарьової, Н. Рагозіна, Н. Еріха, А. Тойнбі. Проблемами міжкультурного спілкування займалися Р. Гарсія, З. Гасанова, С. Нієто, М. Маклюєна, Н. Осипова, А. Пергей, Д. Хупса, Є. Черікова. Українські науковці також активно досліджували дані проблеми: Є. Баграмов, Ю. Бромлей, Ф. Гороховський, М. Євтуха, В. Заслуженюк, В. Присакар та ін.

Метою статті є обґрунтування важливості підготовки майбутніх викладачів до міжкультурної комунікації.

Виклад основного матеріалу дослідження. Оновлення системи освіти стало головною основою демократизації суспільства та відновлення інтелектуального потенціалу української нації. Освіта не може бути відокремлена від суспільства, оскільки вона віддзеркалює процеси, які відбуваються в ньому.

Найважливішою закономірністю розвитку сучасного суспільства є зближення країн і народів та посилення їхньої взаємодії, що поставило завдання підготовки молоді до міжкультурної комунікації в умовах багатонаціонального, полікультурного середовища на перший план.

Зараз освіта ставить перед собою завдання підготовки високоосвіченої, інтелігентної особистості, яка вміє приймати рішення в екстремальних умовах, та здатної до життя і праці у новому світі. Зростання полікультурної освіти сприяє етнічній ідентифікації та формуванню культурної самосвідомості студентів, що дає можливість жити й працювати в умовах взаємодії культур. Ця установка лише починає реалізуватися у навчальних закладах сучасної системи освіти. Сучасна багатонаціональна та багатомовна країна поєднує в собі безліч культур. У навчальних закладах навчається нове покоління дітей, які повинні мати багатокультурне сприйняття світу. Сучасний громадянин повинен не лише бути толерантним до інших культур, релігій та думок, а має виховуватись у дусі любові та сприйняття всього розмаїття культур, мов та стосунків.

Студентство сьогодні перебуває в епіцентрі перехрещення багатьох культур, а окрема молода людина формується і виступає носієм декількох культур – етнічної (наприклад, української або національної меншини), світової, міської чи сільської, елітарної чи масової, статево-вікової, соціальної, політичної, правової тощо. Саме студентство являє собою мозаїчну картину національного багатства різних культур, різних етнокультурних традицій і прагнень, що передбачає високу культуру міжетнічних відносин, прагнення до співпраці, співробітництва [4].

Підготовка молодого покоління до ефективної діяльності в умовах поліетнічного та полікультурного суспільства проголошена пріоритетним завданням у документах ООН, ЮНЕСКО, Ради Європи, представницькими міжнародними форумами, присвяченими актуальним проблемам освіти. У процесі формування особистості, готової до життя в полікультурному соціумі, вирішальна роль належить системі освіти, і насамперед вищій школі.

Отож, полікультурна освіта є новою освітньою стратегією, що визначає структурно-змістову організацію навчально-виховного процесу, характер викладання університетських дисциплін і методику виховної роботи на засадах принципів гуманізму, демократизму, культурного діалогу, врахування культурно-психологічних факторів особистості [1]. Виховання

в полікультурному середовищі ВНЗ сприяє формуванню цілісної особистості. А культурна й освічена особистість – це мисляча вільно, толерантна, відкрита людина, здатна до усвідомленого етичного вибору в широкому світі культурних цінностей, духовно-етичного та творчого саморозвитку; саме така особистість має стати «продуктом» інтелектуально-розвиваючої та виховної діяльності у вищій школі [6, с. 138-141].

Позитивні стосунки між студентами, що належать до різних груп, залежать від готовності особистості до міжкультурної комунікації. Сформувати у молодого покоління таку підготовленість повинні викладачі які, відповідно, мають набути необхідних знань і повинні орієнтуватися в проблемах культури та полікультурності.

Полікультурність трактується як здатність освіти і виховання навчати студентів сприймати різноманіття культур, створювати умови для формування толерантності, що сприяє формуванню національної свідомості, патріотизму, міжкультурної комунікації особистості. Сучасна педагогіка розглядає полікультурну освіту як засіб зниження соціального напруження у суспільстві й інструмент формування в особистості цілісного бачення світу, компетентності та особистісних якостей майбутніх педагогів [10].

Особливого значення у професійній підготовці майбутніх викладачів набуває формування вміння вести продуктивний діалог, у тому числі іноземною мовою з представниками інших країн, культур, націй. Це, перш за все, пов’язано з вибором Україною курсу на європейську та світову інтеграцію. У галузі вищої освіти зазначена тенденція виявляється у розширенні співробітництва між університетами, участі у програмах обміну студентами, аспірантами, науково-педагогічними і науковими працівниками, а також у міжнародних освітніх і наукових програмах та фондах; організації міжнародних наукових і науково-технічних конференцій, симпозіумів, конгресів, семінарів, круглих столів; співпраці з інформаційними центрами ЮНЕСКО та України; проведенні спільних наукових і науково-технічних досліджень із зарубіжними лабораторіями і вищими навчальними закладами; відрядженні за кордон науково-педагогічних кадрів для викладацької та наукової роботи. Міністерство освіти і науки України сприяє розвитку мобільності і навчанню студентів за кордоном як за системою грантів, так і за індивідуальними програмами.

За таких умов для успішного спілкування з представниками інших культур необхідно володіти іноземними мовами, знаннями історії, традицій, звичаїв, правил етикету, моделями вербальної та невербальної комунікативної поведінки інших народів, що допомагає встановлювати й зберігати позитивні стосунки з представниками інших культур, ефективно спілкуватися з мінімальною втратою й перекручуванням інформації, досягати необхідного ступеня згоди й співпраці, адекватно діяти в ситуаціях порушення міжкультурного взаєморозуміння, що є ознаками полікультурної компетенції [5, с. 107].

На жаль на практиці виявляються негативні тенденції, які перешкоджають підвищенню мобільності студентів і викладачів, створюють труднощі у спілкуванні з іноземцями, а також з представниками національно-етнічних громад, які проживають на території України. Серед перешкод – слабка підготовка з іноземних мов у вищій школі, незнання історії, традицій, звичаїв, правил етикету, особливостей життя молоді за кордоном.

Оскільки особливого значення в професійній підготовці майбутніх викладачів набуває формування вміння вести продуктивний інтерактивний діалог, то під час формування професійної майстерності в майбутніх викладачів треба звернути увагу на розвиток у них комунікативних умінь, зокрема чітку дикцію, поставлений голос, правильне дихання та розумне використання в мовленні міміки та жестів. Викладач безперечно здійснює різноманітну комунікативну діяльність, яка потребує активності та взаємної спрямованості дій її учасників. Педагогічне спілкування стало предметом уваги багатьох науковців (І. Зимня, О. Леонтьєв, В. Кан-Калик, А. Кузьмінський, І. Риданова, О. Савченко, В. Тищенко, Я. Тютюнник, В. Ширшов). Окрім здатності вести професійний діалог, зазначає Я. Тютюник, культура професійного спілкування об’єднує такі риси як емпатію (здатність до співпереживання) та рефлексію (здатність до миттєвої корекції власної поведінки) [9, с. 184]. Підкреслимо, що успіх професійної діяльності майбутнього викладача значною мірою буде залежати від рівня сформованості комунікативних умінь професійного іншомовного спілкування, що є потребою, складовою професійної майстерності викладача та інструментом його впливу на студентів.

Розвиток толерантності в освіті має відбуватися шляхом діалогу та співробітництва навчальних сторін, де велику роль відіграє комунікативна компетенція викладача, яка передбачає здатність викладача добирати відповідний стиль, тон спілкування в різноманітних ситуаціях, використовуючи знання, уміння та навички застосування вербальних і невербальних засобів для налагодження та підтримки контактів зі студентами, потрібних для міжкультурного іншомовного спілкування на основі толерантності та взаєморозуміння в процесі виконання ним своїх професійних обов'язків на принципах рівноправності та терпимості, уміння вести діалог на засадах взаємоповаги.

У ході діалогу, як підкреслює В. Вишківська, здійснюється взаємообмін і взаємозбагачення почуттями, переживаннями, духовними цінностями, смислами, інформацією. Так суб'єкти переживають співучасть інших у своєму розвитку, і, навпаки, відчувають свою причетність до збагачення духовного світу інших. У діалозі студенти утверджуються в найбільш цінних з педагогічної позиції аспектах своєї індивідуальності, усвідомлюють перспективи самовдосконалення, бачать вплив стильових особливостей своєї діяльності на інших суб'єктів, вчаться співвідносити і гармонізувати свій стиль діяльності з особливостями діяльності інших в умовах співробітництва [3]. Професійна іншомовна підготовка відіграє величезну роль у реалізації майбутнім викладачем полікультурної орієнтації своїх професійних функцій. Оскільки спілкування, вважає Б. Лихачов, є основним каналом змістової взаємодії студентів між собою і викладачем. Педагогічне спілкування, щоб бути корисним та дієвим, має бути змістовним. Єдність глибокого змісту та оптимальної форми підвищують ефективність його виховного впливу [7, с. 296]. Майбутній викладач повинен володіти навичками спілкування, які допоможуть йому правильно розуміти інших та висловлювати свої думки чітко, послідовно, дохідливо і переконливо, цікаво, впливати та викликати відповідні почуття та дії. Наголошуємо, що для того, аби сформувати професійну майстерність у майбутніх викладачів вищих педагогічних навчальних закладів, треба забезпечити їх оволодінням навичками іншомовного спілкування в процесі міжкультурної комунікації. Це допоможе майбутньому викладачу здійснювати професійну діяльність на високому рівні, використовуючи комунікативну компетенцію, де толерантність відіграє вирішальну роль.

Висновки дослідження. На основі вищевикладеного можна зробити висновок, що підготовка майбутніх викладачів вищих навчальних закладів до міжкультурної комунікації є актуальною і доречною. Адже викладачі виступають первинним і яскравим прикладом для студентів особистої культури та професіоналізму. З метою подальшого розвитку національної системи освіти України, її глобалізації, гуманізації та інтеграції в європейський та світовий полікультурний освітній простір сучасній педагогічній освіті слід приділити більше уваги підвищенню якості професійної іншомовної підготовки майбутніх фахівців вищих навчальних закладів до міжкультурної комунікації. Висновки роботи можуть бути використані під час читання курсів теоретичної і практичної спрямованості у вищих навчальних закладах, а саме при вивченні таких дисциплін, як «Професійне спілкування», «Основи перекладознавства», «Методика викладання іноземної мови», «Практичний курс перекладу».

ЛІТЕРАТУРА

1. Агаддулін Р. Р. Полікультурна освіта : методолого-теоретичний аспект / Р. Р. Агаддулін // Педагогіка і психологія. – 2004. – № 3 (4). – С. 18–29.
2. Атрощенко Т. Розвиток культури міжнаціонального спілкування у студентському колективі / Т. Атрощенко // Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету. Серія : Педагогіка. – Тернопіль, 1999. – Вип. 6. – С. 92–95.
3. Вишківська В. Б. Суб'єктивність студентів у навчальному процесі – необхідна умова формування професійної компетенції / В. Б. Вишківська // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова: зб. наук. праць. – К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2008. – Вип. 8 (18). – С. 4–5.
4. Вища освіта України і Болонський процес : [навч. посіб.] / [М. Ф. Степко, Я. Я. Болюбаш, В. Д. Шинкарук та ін.]; за ред. В. Г. Кременя. – Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 2004. – 384 с.
5. Воротняк Л. І. Особливості формування полікультурної компетенції магістрів у вищих педагогічних навчальних закладах [Електронний ресурс] / Л. І. Воротняк // Вісник Житомирського державного університету. – Вип. 39. – С.105–108. – Режим доступу: http://eprints.zu.edu.ua /2502/1/105-109.pdf.
6. Герасіна Л. М. Рецензія на монографію Бєлової Людмили Олександрівни «Виховна система ВНЗ: питання теорії та практики» / Л. М. Герасіна. – Х. : НУА, 2004. – 264 с. // Український соціум. – 2005. – № 1 (6). – С.138–141.
7. Лихачёв Б. Т. Педагогика:[учеб. пособ.]/Б. Т. Лихачёв. – М., 2003. – 607 с.

8. Соловова Е.Н. Подготовка учителя иностранного языка с учетом современных тенденций обновления содержания образования/ Е.Н.Соловова // Иностр. языки в школе. – 2001. – № 3. – С. 8-11.
9. Тютюнник Я. В. Професійне педагогічне спілкування як спільна творчість викладача і студентів / Я. В. Тютюнник // Магістр. – Суми : СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2006. – С. 182–185.
10. Чернілевський Д. В. Полікультурна компетенція [Електронний ресурс] / Д. В. Чернілевський // Креативна педагогіка. – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/portal/ soc_krped/ 2011_4/chernsky.pdf.

Першина Л. Межкультурная комуникация в поликультурном образовательном процессе

Статья посвящена рассмотрению такой важной проблемы образования как подготовка новой генерации научно-педагогических кадров к межкультурной комуникации, то есть формирование профессионального мастерства у будущих преподавателей высших учебных заведений. В исследовании представлен анализ литературных источников по проблеме реформирования высшего образования, подготовки будущих работников высших учебных заведений. В статье обоснованна важность профессиональной иноязычной подготовки будущих специалистов в процессе межкультурной интеграции для построения толерантных отношений в поликультурном образовательном пространстве. Раскрыто сущность понятий «межкультурная комуникация», «поликультурное образование», «коммуникативная компетенція, «общение»,

***Ключевые слова**: поликультурная компетенция, межкультурная комуникация, комуникативная компетенция, иноязычное общение.*

Pershyna L. Intercultural Communication in the Multicultural Educational Process.

The article is devoted to consideration of such important problem of education as preparation of new generation of scientifically pedagogical workers for intercultural communication, i.e. the formation of professional skills of future teachers of higher educational establishments. The analysis of literary sources on issue of reformation of higher education, preparation of future workers of higher educational establishments is presented in research. The article grounds the importance of professional foreign preparation of future specialists in the process of intercultural integration for the building of tolerant relations in multicultural educational space. It reveals the essence of concepts «intercourse», «intercultural communication», «communicative skills».

***Key words:** multicultural education, intercultural communication communicative skills, foreign intercourse.*

Олена Прохорова
(Одеса)

УДК: 378+811.111+ 37.016:81-028.31+81'233

ПОТЕНЦІАЛ КОМУНІКАТИВНОГО МЕТОДУ ІНТЕНСИВНОГО НАВЧАННЯ УСНОМУ АНГЛІЙСЬКОМУ ПРОФЕСІЙНОМУ МОВЛЕННЮ СТУДЕНТІВ ФАКУЛЬТЕТУ ХОРЕОГРАФІЧНОЇ ОСВІТИ

У статті розглянуто ефективність комунікативного методу інтенсивного навчання усному англійському професійному мовленню студентів хореографічних факультетів вищих навчальних закладів, визначені особливості комунікативного методу інтенсивного навчання англійської мови у навчальних закладах немовного спрямування. На основі аналізу останніх досліджень і публікацій констатується недостатність дидактичного матеріалу, спрямованого на формування та розвиток іншомовних комунікативних навичок студентів хореографічних факультетів, що є необхідними для здійснення ефективної комунікації в професійному середовищі. Професійне спілкування хореографів іноземною мовою становить складний вид діяльності, що вимагає диференційованого підходу до навчання читання й говоріння спеціалістів хореографічного профілю з урахуванням специфіки професійно-трудової діяльності. У тексті статті виділені та описані основні характеристики комунікативного методу навчання англійського усного мовлення студентів хореографічних факультетів. Виявлено переваги використання комунікативного методу при навчанні англійського усного професійного мовлення.

***Ключові слова**: інтенсивне навчання англійської мови, комунікативний метод навчання, іншомовна компетенція, комунікативні вміння, мотивація, професійне іншомовне спілкування*